

Stichting Bloeyendael

Postbus 85017
3508 AA Utrecht
Tel. 06-4500 5700
ING 344 66 50

Nestkasten in Bloeyendael

Holenbroedende vogels maken graag gebruik van een nestkast. Niet alleen om te broeden, maar ook voor bescherming tegen herfstige en winterse omstandigheden. Verspreid over het park hangen nu 40 nestkasten voor vogels en 17 voor vleermuizen. Elke vogelsoort heeft zijn eigen nestkast, waarbij de vliegingang het meest bepalend is. Een kast met een 32 mm ingang trekt koolmezen, boomklevers en bonte vliegenvangers, de pimpelmees gaat voor 28 mm, terwijl de grote bonte specht (als hij al van een nestkast gebruik maakt) een vliegingang van 50 mm nodig heeft. De meeste nestkasten in Bloeyendael zijn mezenkasten. Het bestuur heeft besloten om 20 nieuwe kasten aan te schaffen, deels ter vervanging van oude kasten, deels ter aanvulling van verdwenen kasten. Ook wordt opnieuw een bosuilenkast en een torenvalkkast aangeschaft en geplaatst. Dat sluit aan bij het streven om het aantal soorten vogels in Bloeyendael te vergroten. Wat zou het mooi zijn, wanneer het geroep van de bosuil vaker door Bloeyendael klinkt en wanneer de bonte vliegenvanger en de gekraagde roodstaart zich in het park laten zien.

De vogelnestkasten moeten een keer per jaar worden schoongemaakt, niet alleen om ruimte vrij te maken in de kasten - vogels bouwen vaak een nieuw nest op het oude, zelfs in hetzelfde broedseizoen - maar ook om te voorkomen dat de kasten een 'broedplaats' worden voor parasieten en andere ziekteverwekkers. Tijdens die jaarlijkse schoonmaak worden ook bouwvallige nestkasten verwijderd en vervangen. Doorgaans worden nestkasten in de herfst leeggemaakt, maar vanwege gebrek aan mankracht is dat er toen niet van gekomen. Halverwege februari is een deel van de kasten schoongemaakt en, wanneer het weer het toelaat, gaan enkele vrijwilligers met de ladder het park in, zodat de kasten gereed zijn voordat de vogels gaan nestelen.

Broedvogeltelling

Sinds kort is een vogelwerkgroep opgericht die zich richt op het nestkastenbeheer in Bloeyendael en die in het voorjaar een broedvogeltelling wil organiseren. Dit om te weten hoeveel paren van de ver-

Samenwerking

Als je zo op een rustige winterdag door Bloeyendael wandelt, ben je bijna geneigd te denken dat er bij dit natuurpark geen mensenwerk te pas komt. Niets is minder waar! De mensen blijven, terecht, wel zoveel mogelijk achter de schermen, maar op velerlei fronten wordt gewerkt voor het park. En dan gaat het vooral in samenwerking. Om te beginnen tussen de Stichting Bloeyendael en de gemeente Utrecht, waarvan de opzichter openbaar groen in dit bulletin wordt geïnterviewd. Binnen de stichting wordt intensief samengewerkt tussen bestuur en vrijwilligers intensief samen. Die laatste niet alleen voor groenwerk maar bijvoorbeeld ook voor bezorging van bulletins en controle van financiën. En laten we ook de samenwerking met collega-organisaties, bureaus, wijkbureau en wijkraad niet vergeten. Dat ook wij daar af en toe een steek laten vallen, leest u verder in dit bulletin.

Samenwerken is dus nodig, maar gelukkig vind ook bijna iedereen dit leuk. Dit merken we wanneer groenmensen van de gemeente in het park werkzaam zijn, maar ook als we met een groep vrijwilligers klussen aanpakken. En het blijkt in contacten met donateurs die zich bij Bloeyendael betrokken voelen en ons financieel steunen. Het werkt motiverend als je samen met anderen wat bereikt en wat ons betreft zetten we die samenwerking nog lang voort!

In de afgelopen periode hebben we met vereende krachten de paden bladvrij gemaakt en al het snoeihout weggesleept. We gaan ook nog aan de slag met het riet, meer daarover elders in het bulletin. Zo ook ons verslag over de grondige beurt die de nestkasten krijgen waar hopelijk veel vogels gebruik van gaan maken. Waarschijnlijk niet de goudvink, maar ook daar besteden we in dit bulletin aandacht aan. Tenslotte en vleermuizen gebruik van gaan maken. In dit nummer leest u er meer over en ook over de goudvink die tegenwoordig in Bloeyendael voorkomt. Tenslotte graag uw aandacht voor onze traditionele voorjaarsreceptie op 23 maart. (TR)

schillende soorten er in ons park broeden. Als we dit over enkele jaren herhalen, krijgen we meer dan een goede indruk van de vogelstand.

Vleermuizenkasten

De oplettende wandelaar zal het zijn opgevallen dat er in de loop van 2011 plotseling een aantal zwarte en in vorm afwijkende nestkasten opdoken in het noordelijk deel van park, het deel naast de Biltsestraatweg. Ook het bestuur was verrast. Het blijkt te gaan om in totaal 17 vleermuiskasten, die in opdracht van de gemeente zijn opgehangen. Na overleg met de projectleider is besloten, dat een aantal vleermuiskasten zal worden verwijderd en op een nieuwe geschiktere plek in het park worden opgehangen. Om zoveel mogelijk schade aan de gebruikte bomen in de toekomst te voorkomen, zal waar mogelijk de toegepaste ophanging (nu aluminium) van de vleermuiskasten worden vervangen door een rvs-ophanging. (Anton Hauser en Theo de Ronde)

Een van de vleermuiskasten

Even voorstellen: Roeland Gulikers

Roeland is 32 jaar en stuurt sinds vier jaar als *opzichter openbare ruimte* de medewerkers aan die de grotere werkzaamheden in het park uitvoeren. Denk aan maaien, snoeien, sloten schoonmaken, etc. werkzaamheden waarvoor machines moeten worden ingezet. Het werk van de gemeente en van de vrijwilligers dient nauw op elkaar afgestemd te worden. Met dat doel overlegt het bestuur jaarlijks met Roeland en stelt gezamenlijk de agenda voor het nieuwe jaar vast. Als coördinator beheer heeft Theo de Ronde regelmatig contact met Roeland over de uitvoering van de werkzaamheden.

Wat onderscheidt Bloeyendael van andere parken, vraag ik hem? 'Bloeyendael vereist extensief onderhoud', zegt Roeland. 'Zo is het maaibeleid heel anders dan in bijvoorbeeld het Wilhelminapark'. Hij is tevreden over de samenwerking met het bestuur. Natuurlijk zijn er verbeterpunten en wensen ten aanzien van het park, al is het vanwege het beperkte budget dat voor het onderhoud beschikbaar is.

Gemeentelijke bezuinigingen kunnen gevolgen hebben voor Bloeyendael, maar Roeland's ervaring leert dat bezuinigingen vooral ten koste gaan van het dagelijks onderhoud. En dat speelt voor Bloeyendael minder.

Is hij een natuurliefhebber? "Ik houd van de natuur, maar ben geen kenner", vind hij van zichzelf. "Ik beleef de natuur liever op een andere manier, zoals struinen door het bos of door de polder. Die spanning mis ik in Bloeyendael". Daar komt hij niet zo vaak. Voor zijn werk komt Roelan er regelmatig, maar met zijn kinderen gaat hij meestal naar het voor hem nabijgelegen Noorderpark, waar ze kunnen spelen en ravotten. "Bloeyendael is vooral kijknatuur, dat is voor kinderen minder aantrekkelijk". Hij geeft de suggestie mee om het park voor kinderen aantrekkelijker te maken, bijvoorbeeld door een wandelgids voor kinderen uit te brengen of door een stukje natuur open te stellen waar kinderen kunnen rondstruinen. Zijn favoriete plek in Bloeyendael is het zicht op de heemtuin en paviljoen vanaf het hekje bij de slangenhoop. "Maar ook de orchideeën weide vind ik prachtig tijdens de bloei". (PB)

Hessingstaete – laatste bedrijf

Sinds twee jaar houden we u op de hoogte van het project voor luxe koopwoningen dat auto-importeur Hessing onder de naam 'Park Bloeyendael' op nog geen kilometer van ons park wilde realiseren. En van onze inspanningen om daarvoor niet de naam Bloeyendael te misbruiken.

Welnu, sinds januari j.l. is dit plan verleden tijd. Hessing is toen failliet verklaard omdat hij de lening voor het project niet kon aflossen met verkoopopbrengsten. Insiders hadden al het idee dat ondanks de ongekende reclamecampagne de belangstelling voor het project beperkt was en ze hebben dus gelijk gekregen. Triest dat Hessing's complete bedrijf in het faillissement is meegesleurd, de voorraad luxe auto's heeft kennelijk als onderpand gediend.

Het project van Hessing is daarmee definitief van de baan, maar er komt ongetwijfeld binnenkort een nieuw plan voor het terrein. Het is

Verwelius kan hier voorlopig niet aan de slag

algemeen bekend dat projectontwikkelaars graag gebruik maken van middeleeuwse termen en zelden in staat zijn iets origineels te bedenken. Daarom zullen wij onze diensten aanbieden, waarbij we de naam 'Hessingstaete' maar even niet meer laten vallen. U begrijpt dat wij de nieuwe plannen met het terrein nauwgezet zullen volgen. (TR)

Plannen voor het provincieterrein

In ons vorige bulletin meldden we u dat de nieuwe eigenaar, de firma De Waal Beheer, op grote schaal studenten wil gaan huisvesten in de laagbouw, nadat de provincie is vertrokken naar de voormalige Fortisflat. Wij hebben u toen ook gemeld dat wij hier forse verstoringen van verwachten voor Bloeyendael. Zoals door gebruik van graslanden en akker als voetbalveld of ligweide, door fietsen op en buiten wandelpaden, door barbequen, muziek en loslopende honden en katten. Nadat we hier de gemeenteraad op hebben gewezen, kregen we najaar 2011 vijf fracties op bezoek. Hoewel zij de urgentie van studentenhuisvesting onderschreven, vond men unaniem dat bij de planvorming rekening moest worden gehouden met onze bezwaren. Wij hebben daarop De Waal gevraagd om inzage te geven in de plannen, die we tot dan toe alleen uit de pers of uit mondelinge uitlatingen hadden vernomen. De Waal was hier echter niet toe bereid en vond dat wij de inspraakprocedure maar moesten afwachten.

Momenteel ligt het plan voor beoordeling bij de gemeente en naar verwachting wordt het naar verwachting dit voorjaar ter visie gelegd. Omdat voor studentenhuisvesting de kantoorbestemming moet worden gewijzigd, wordt het een stevige inspraakprocedure waar wij natuurlijk grondig gebruik van zullen maken om de belangen van Bloeyendael te beschermen. (TR)

Houtopstand aan einde Oostbroekselaan

Als u aan het einde van Oostbroekselaan rechtsaf gaat dan treft u aan uw linkerhand een ruige bosschage aan van populieren, essen en schietwilgen. Op dit terrein heeft vroeger een grupstal gestaan van het vroegere station voor kunstmatige inseminatie. Na de afbraak van deze koeienstal is dit terrein gaan verruigen, maar nog steeds liggen er de fundamente en vloerrestanten met daaronder de mestkelder die nu met water is gevuld. Dit levert niet alleen gevaar op voor rondstruinende personen, maar ook kunnen bomen onvoldoende wortelen en op latere leeftijd labiel en valgevoelig worden. In het recente verleden zijn al circa 10 grote populieren omgewaaid, gelukkig zonder persoonlijke of materiële gevolgen. Om de veiligheid te verbeteren en om de natuur beter tot zijn recht te laten komen hebben we daarom al een poos geleden een plan bedacht voor dit gebied, Daarbij hebben we echter verzuimd overleg te voeren met omwonenden en tuindersvereniging ATV Stadion. Dit wreekte zich toen de gemeente het plan vertaalde in een kapvergunning voor een groot aantal bomen, waar overigens heraanplant voor in de plaats zou komen. Hiertegen hebben bewoners van de Oostbroekselaan en tuinders van ATV Stadion bezwaar gemaakt vanwege het belang van de houtopstand voor afscherming van zicht, geluid en vuil afkomstig van de nabijgelegen A27 en A28. Wij hebben bewoners en ATV Stadion onze excuses aangeboden voor de gang van zaken en voorgesteld om het plan zodanig aan te passen dat met hun belangen voldoende rekening wordt gehouden. Hoewel de gemeente inmiddels het aantal te kappen bomen tot 18 wrakke bomen heeft verminderd, zijn de bezwaren nog niet ingetrokken. Hopelijk kunnen we op korte termijn alsnog gezamenlijk aan de slag over een zodanige inrichting van het betreffende perceel dat zowel afscherming als veiligheid en natuur goed tot hun recht komen. Momenteel past ons bescheidenheid en wachten wij verdere ontwikkelingen af. (TR)

Goudvink (*Pyrrhula pyrrhula*)

De goudvink leidt een vrij verborgen bestaan in bossen, parken en grote tuinen, waar hij leeft van zaden, bloemknoppen (o.a. fruitbloesems), kleine insecten (vooral rupsen) en spinnen. Laat hij zich zien dan is deze fraaie vogel gemakkelijk te herkennen. Het mannetje heeft een oranjeborst en onderzijde; een zwarte kopkap, kin en snavel; de rug is blauwgrijs met witte stuit; de vleugels (slagpennen) zijn zwart met een witte dwarsstreep. Bij het wijfje is de bovenzijde grijsbruin; de borst, onderzijde en wangen zijn lichtroze bruin. De broedduur is 12 tot 14 dagen en de jongen vliegen uit wanneer ze circa twee weken oud zijn. De jongen nemen in hun jeugd de typische zang van de ouders over. De Oostenrijker Konrad Lorenz toonde dit aan. Door het herhaald afspelen van een bekend volksdeuntje in de gevoelige ontwikkelingsperiode van jonge mannetjes brachten de later volwassen vogels dit lied in de voortplantingstijd ten gehore. Dit experiment laat het bijzondere leervermogen en de zangkunst van de goudvink zien. Misschien is zijn zang naast zijn fraaie voorkomen ook de reden dat in België de goudvink nog steeds gevangen wordt en als kooivogel wordt gehouden. Wij waren in juni aangenaam verrast toen we in de 'heemtuin' van Bloeyendael enkele malen een goudvink zagen. Bij mijn weten was dit de eerste maal, dat in Bloeyendael de goudvink werd waargenomen.

Enkele weken later zagen wij twee vogels die wij niet kenden en wij ook met ons vogelboek niet konden thuisbrengen. Vorm en tekening leken wel erg op de goudvink, maar toch heel anders. Na het raadplegen van een paar andere vogelgidsen kwamen wij tot de conclusie, dat het jongen van de goudvink moesten zijn. Een week later kregen wij de bevestiging daarvan en konden wij vanuit het paviljoen genieten van een goudvink idylle: pa en ma samen met twee jongen voedsel zoekend in de moerbeï en de grote rozenstruik ervoor. En nu maar hopen dat de goudvink blijft in Bloeyendael. (TdR)

Een zwart -wit foto zou onrecht doen aan deze vogel. Voor kleurenfoto's en informatie ga naar de site van www.vogelbescherming.nl en type goudvink in.

Rietvelden in Bloeyendael

In meren en grote plassen kan er door de golfslag plaatselijk en periodiek afslag en uitspoeling van stukken rietland plaats vinden. Dit voorkomt ophoping van veel organisch materiaal aan de voet van de rietstengels en op de wortelstokken. Gebeurt dit niet dan gaat de verlanding versneld verder en komen er steeds meer andere kruidachtige planten, struiken en bomen in het riet. Daardoor zal het riet achter blijven in de groei en uiteindelijk op min of meer lange termijn verdwijnen.

Door het riet periodiek te maaien en het opgehoopte organische materiaal met een hooihark te verwijderen krijgt het riet meer kans om zich goed te ontwikkelen. Het gemaaide riet en het organisch afval kunnen naar een composteerbedrijf worden afgevoerd. Dit riet is niet bruikbaar voor bijvoorbeeld dakbedekking. Hiervoor is het niet voldoende stevig ontwikkeld.

Om aantrekkelijk te zijn voor bepaalde vogelsoorten, zoals de kleine karekiet, moet een behoorlijk deel van het rietveld bestaan uit zowel afgestorven als nieuwe levende rietstengels.

Het rietveld tussen de Oostbroekselaan en het pad langs de Rijnsweerdsewetering naast de eerste witte bungalow is begin vorig jaar voor de helft gemaaid en door vrijwilligers van Bloeyendael afgehaald en met de hooihark zo goed mogelijk schoon gekrabd. Door de verregaande staat van verlanding en de horizontaal verlopende takken en wortels van een aantal opgeschoten wilgen was deze schoonmaakactie al niet goed meer te doen. In de zomer 2011 bleek de ontwikkeling van het riet veel te wensen over te laten. Daarom heeft de stichting bij het Wijkbureau-Oost een beroep gedaan op het leefbaarheidbudget voor het afplaggen van het rietland en een deel van het naast gelegen grasland. Hiermee wordt de bodem meer vernat en krijgt het riet weer de mogelijkheid om een mooi en functionerend rietveld te vormen. Alles zal dan weer zijn zoals een aantal jaren geleden.

Zoals de planning van de gemeente nu is, zal er omstreeks half maart begonnen worden met afplaggen. Voor einde maart hoopt men met de werkzaamheden klaar te zijn. (TdR)

Voorjaarsreceptie

Zoals de trouwe lezers weten is het al een aantal jaar traditie om gezamenlijk het voorjaar in Bloeyendael te verwelkomen. Ook dit jaar nodigen wij daarvoor weer graag onze donateurs, vrijwilligers en relaties uit, en wel op vrijdag 23 maart. In het park zijn de bolgewassen dan volop te zien en de broedvogels uitbundig te horen. En als het weer meewerkt kunnen we vanaf het terras de heemtuin in prille voorjaarsdracht bewonderen. Wij zien u graag op 23 maart om 17 uur in ons paviljoen aan Archimedeslaan 2! (TR)

Bestuurswisseling

In verband met verhuizing naar Deventer heeft Hedwig Siewertszen het penningmeesterschap na ruim drie jaar moeten beëindigen. We zijn verheugd u te kunnen melden dat wij Jankees Toppen bereid hebben gevonden haar plaats in het bestuur als penningmeester in te nemen. In een volgend bulletin zal Jankees zich aan u voorstellen. Wij bedanken Hedwig graag voor de voortreffelijke wijze waarop zij het geld heeft beheerd namens de stichting en feliciteren Deventer bij deze met de nieuwe inwoner. (TR)

Donateursactie succesvol!

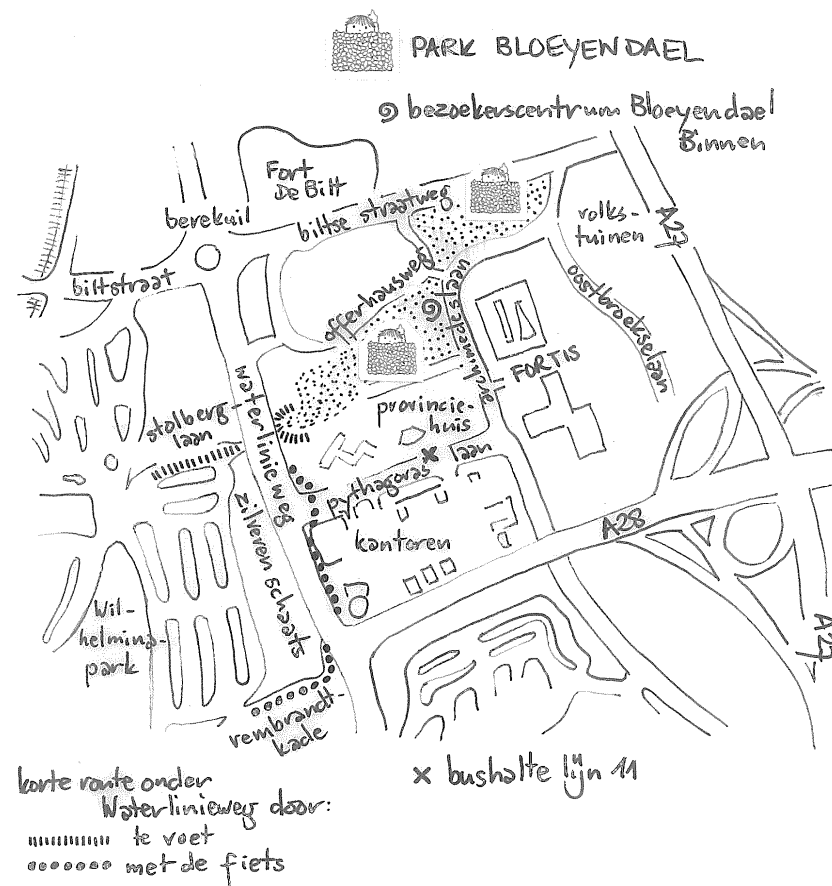
In de afgelopen jaren was ons donateursbestand vooral door vergrijzing en verhuizing geleidelijk aan wat teruggelopen. We hebben daarom het laatste bulletin van 2011 in een hogere oplage huis-aan-huis verspreid in grote delen van Utrecht-Oost vergezeld van een oproep om donateur te worden. Dit had succes en we konden het jaar afsluiten met zo'n 70 nieuwe donateurs, waarmee het totale aantal weer ruim boven de 400 is gekomen. De nieuwe donateurs danken we voor hun bijdrage aan onze financiële onafhankelijkheid en heten we bij deze hartelijk welkom! (TR)

PUBLIEKSACTIVITEITEN VOORJAAR / ZOMER 2012

ACTIVITEIT	DATUM	TIJD
Voorjaarsreceptie	vrijdag 23 maart	17u – 19u
OPEN ZONDAG	zondag 8 april (Pasen)	13u – 17u
Klussenochtend	zaterdag 21 april	10u – 13u
OPEN ZONDAG	zondag 13 mei	13u – 17u
OPEN ZONDAG	zondag 10 juni	13u – 17u
Zomerhooien	zaterdag 7 juli	10u – 16u
Zomeravondhooien	dinsdag 10 juli	19u – 21u
Zomeravondhooien	woensdag 11 juli	19u – 21u
Zomeravondhooien	donderdag 12 juli	19u – 21u
Zomerhooien	zaterdag 14 juli	10u – 16u
Afhalen van de graanakker	zaterdag 18 augustus	10u – 16u
OPEN ZONDAG	zondag 9 september	13u – 17u
Nazomerhooien	zaterdag 22 september	10u – 16u
Nazomerhooien	zaterdag 29 september	10u – 16u
Bladharken	zaterdag 17 november	10u – 16u

Word donateur van de Stichting Bloeyendael!
 Wie (minimaal) 12 euro stort op ING-rekening 344 6650 t.n.v. Stichting Bloeyendael in Utrecht onder vermelding van 'nieuwe donateur' ontvangt een informatiepakket. Vermeld daarbij wel uw adresgegevens. Donateurs krijgen periodiek het bulletin thuisbezorgd met informatie over het park en de omgeving. Donaties aan de stichting zijn aftrekbaar van belastingen.

Bent u geïnteresseerd in werk als vrijwilliger in natuurpark Bloeyendael, zoals snoeihout slepen in de winter, hooien in de zomer, paden bladvrij maken in de herfst, graanakker afhalen, vuilrapen, nestkast-beheer, etc? Of in andere werkzaamheden, zoals bezorging van de bulletins?

Mail ons voor inlichtingen op info@bloeyendael.nl of bel 06-4500 5700. Meer informatie op onze website www.bloeyendael.nl.